

Att inte läsa klart vore ännu ett svek

Nu har jag tagit mig igenom en av de svåraste böcker jag läst, *Flickan och ättikan*, en reportagebok författad av journalisten **Maria Rydhagen**.

Natten till julafton 2022 kommer en pappa in med en sexårig flicka på barnakuten i Lund. Hon är kraftigt nedkyld och närmast medvetslös. Pappan säger att hon har druckit ättika, men han ter sig i övrigt oberörd över flickans tillstånd. Personalen reagerar på att flickan är dåligt klädd, smutsig och liten för sin ålder. Magsäcken är så skadad att det länge är oklart om hon kommer att klara sig. De upptäcker flera allvarliga ärr och frakturer som visar sig ha självläkt utan sjukvårdsbehandling. Ändå lämnar pappan flickan ensam på sjukhuset på julaftonseftermiddagen och åker hem till sina andra barn.

När jag rekommenderat boken *Flickan och ättikan* till personer jag mött så ryggas de nästan bakåt. Det är så hemskt, sånt kan de inte läsa. Delvis är jag benägen att hålla med. Det närmar sig gränsen för vad även jag klarar av. Det är så förfärligt mycket, texten blir suddig och ögonen tåras, som när mamman i ett sms till pappan kallar flickan för "zombiekräkspyan". Men jag känner starkt att det vore ännu ett svek mot flickan att inte fortsätta läsa om vad hon varit med om.

Det fanns flera tillfällen då omvärlden hade kunnat reagera. De uteblivna tandläkarbesöken, frånvaron från bvc och från skolan. Ingen träffade flickan utan alla trodde på vad föräldrarna sa. Föräldrarna hävdade att flickan var hjärnskadad och knappt klarade av någonting. Att hon kunde få för sig vad som helst, som att dricka ättika. Det medförde att personer utanför familjen som ändå såg flickan förhöll sig avvaktande och behandlade henne som extra skör.

Det ska ändå sägas att det är en berättelse med ett lyckligt slut. Det är befriande att följa vårdpersonalens försiktiga närmande när de efter en tid inser att flickan är helt normalbegåvad, och i mitt tycke ovanligt kompetent. Trots sin vidriga tillvaro där föräldrarna spänt fast henne i en för liten bilbarnstol, låst in henne i tvättstugan, och isolerat henne från sina syskon. Hon tycks nästan förhållit sig stoisk i situationen. När hon får frågan vad hon gjorde i tvättstugan, svarar hon att hon sov. Jo, men på dagen? Hon sov. Hur visste hon om det var dag eller natt? Genom springan i dörren.

Maria Rydhagen gestaltar flickan så fint att man ser henne framför sig, som när hon mitt i ett samtal frågar om man får låsa in barn. Eller när hon misstänksamt frågar en sjuksköterska, varför vill du leka med mig? "För att jag tycker om dig", svarar sköterskan. Då blir flickan strålande glad. Rydhagen skriver i presens vilket skapar en känsla av närvaro för läsaren. Det gillar jag skarpt. Även har Rydhagen kommit i kontakt med många av de som träffade flickan efter att hon blivit fri från sina föräldrarnas grepp. Och alla verkar fästa sig lite extra vid henne. Inte bara som patient utan även som en vän.

Rydhagen skildrar också dragkampen mellan socialtjänst och polis, om att de haft olika målbild och hur de försvårat utredandet för varandra. Det blir hopplöst att fråga sig varför detta har hänt. Det sägs att flickan var ett oplanerat, oönskat barn och att familjen levde i fattigdom. Men ingenting kan motivera något av det som flickan genomled. Kanske kan vi bara glädjas över att hon i dag verkar må alldeles utmärkt.

Text: Hans Karlsson

Flickan och ättikan

Maria Rydhagen

Mondial, 2024

MONDIAL

Maria Rydhagen

FLICKAN OCH ÄTTIKAN